

A FALUSI IFJÚSÁG ÚJ ARCA

Irta: Csorba János

A jugoszláv Népi Ifjúság harmadik kongresszusán Titó marsal az ifjúság előtt tartott beszédében különösen hangsúlyozta, hogy ifjúságunknak munkája mellett más feladatai is vannak és gondoskodni kell az ifjúság kulturális és szakneveléséről. Újévi beszédében szintén fel említette, hogy ebben az évben az ifjúságnak a feladata az iskolai, fizikai és kulturális nevelés és ez a legszükségesebb mindenütt, ahol az ifjúság dolgozik és tanul.

A kulturális nevelés a városi munkásifjúságnál többé-kevésbé könnyen megoldható a szakszervezetek, a Népi Ifjúsági szervezet, könyvtárak, olvasócsoporthok, különféle előadások és tanfolyamok útján. Sokkal nehezebb a helyzet a falusi és tanyai ifjúságnál. Itt a nehézség leginkább a megfelelő szervező és vezető, népi tanító, valamint az e célokra alkalmas helyiség hiányában érezhető. A földműves szakszervezetek rátermett vezető hiányában még ma is meglehetősen nagy akadályokkal küzdenek. Túlságosan lefoglalja őket a gazdasági munka és nincs sem módjuk, sem elegendő idejük arra, hogy a parasztifjúság kulturális nevelésével behatóbban foglalkozzanak. A Népi Ifjúsági szervezet is gyengén működik még a falun, a nagyobb tanyaközpontokban és könyvtár sem áll rendelkezésre, vagy legalább is nagyon kevés helyen. Természetes; ehhez járul még a mezőgazdasági munkák idején a nagyfokú elfoglaltság, mely kora tavasztól késő őszig tart, amikor gyakorlati kulturmunkáról egyelőre nem is beszélhetünk a falun és a tanya-világban.

Azonban mindezen nehézségek ellenére parasztifjúságunk tanulni akar és ha a körülmények miatt lassan és nehezebben halad is előre, de halad. Ennek a haladásnak már is látható jelei vannak. Parasztifjúságunk megdönti azt az ellene irányuló vádat, mellyel hosszú időn keresztül illették, hogy a falu és tanya lakói tunyák és elzárkóznak a kultúra elől. Ma már bebizonyosodott, hogy ha lehetett is valaha ilyen vádat a falu és tanya szemére vetni, az inkább annak egykori »kultúrvezetőit« kell hogy érintse, de nem a népet. Ezt bizonyítja az a fejlődés, mely a falu és tanya lakói gazdasági helyzetének gyökeres megváltoztatása, rendezése és javulása után következett be. Ma már tisztán látni a falu és tanya ébredését és néha szinte az a szemlélő benyomása, mintha a falu mérföldes lépésekkel akarná behozni a mulasztásokat.

A felszabadulás óta eltelt két év nagy változást idézett elő a falun és tanyán nemcsak gazdasági téren, hanem magában a lakosságban is. Megváltozott a falu népének vezetősége is. Itt nemcsak személyi változásról lehet beszélni, hanem inkább lelki átalakulásról, a gondolat és szellem felszabadulásáról és a népi szellem felszínre töréséről. A falu mostani, népből sarjadt vezetői nem sóhajtoznak a város után, nem emlegetik mélabúval a színházat és mozit, hanem nemes és sokszor hősi erőfeszítésekkel maguk csinálják meg azt és adják a népből, a népnek. A számkivetés pusztasága helyett az alkotás és teremtés áldott mezejét látják a falu és tanya kulturára éhes világában. Nagy, mindent legyőző és mindent felemelő szeretettel vezetik, oktatják és tanítják az ébredő falu ifjúságát, parasztságunk jobb életének nagy ígérését. Szeretik az akácot, a dúsan termő földet, a tanyát, a végtelen rónát. Testvére

neki a verejtékező, küzködő, megelégedett paraszt. Szereti a tegnapi nincstelenségében agyongyötört embert, a gondjaiban, aggodalmaiban és a holnap biztos győzelmébe vetett szilárd hitű földmunkást. A parasztfiűságot, jövő gazdasági szakembereinket, az életet adó mag szorgalmas teremtoit és kezeltoit.

Demokratikus népuralmunk fellebbentette a fátyolt a falu és tanya új arcáról és megadta az irányt, hogy teljesen új parasztfiűság nevelődhessen fel és alakulhasson ki a megváltozott körülmények és életlehetőségek között. Népuralmunk célja, hogy az egykori esetlen, faragatlan, bujkáló tekintetű, ravaszkodó, benőtthomlokú, csak duhajságra hajlamos parasztleányok helyett büszke, nyílt tekintetű, értelmes, elfogulatlan csodára képes ifjakat neveljen fel, akikből sugározni fog a népi öntudat, a tudásvágy és felemelkedés, magáratalálás és haladás vágya, lendülete.

Ezen a téren már is szép eredményeket lehet felmutatni. A falusi ifjúság helyzete egészen más képet mutat ma, mint két-három évvel ezelőtt. Míg régen a falu a maga életét közmondásos csendben élte, ma az a helyzet, hogy nincs falu, mely elzártágban megmaradhatna. Az ifjúság ma már nem olyan faluban él, amelybe a gazdasági viszonyok miatt a városi kultúra csak külső határaiba hatolhat be: divatban és mesterkélts operett-dalokban. A közlekedés feljavítása, a sport, de elsősorban a tömegszervezetek munkája a falut is bekapcsolta megüihódott életiramunkba. Ebben a helyzetben a falusi ifjúság is érzi a fokozottabb művelődés szükségességét és a maga részéről mindent megtesz, hogy minél gondosabban és sikeresebben haladhasson előre a kulturális felemelkedés útján.

A falusi és tanyai ifjak nem azért gyűlnek össze a Népi Ifjúsági szervezetbe, hogy elemi iskolai tudásukat valamivel megfejelve, esetleg tanfolyamokból vagy előadásokból kipallérozva a régi módra bevezhesse nek aztán valami városi szolgál állásba. Még csak azért se, hogy ha mozog bennük a »giliszta« és tehetségük az irodalomban, művészetben vagy zenében utat keres az érvényesülésre, innen röppenhessenek át abba a népi irodalmi és művészeti mozgalomba, amelynek olyan nehéz medreket ástak a multban, hogy elvesztek benné. Ezek azért tanulnak a Népi Ifjúsági szervezetben nacionálpolitikát és társadalomtörténetet, azért olvasnak szakkönyveket és hallgatnak szakelőadásokat a földterv szerű kihasználásáról és szakszerű megmunkálásáról, hogy apró gazdaságukat a modern államokéval egyenlő és versenyképes színvonalra emeljék és túlhaladják azokat. Ezek a parasztfiűsák a Népi Ifjúsági szervezetben nem azért gyöttrődnek énekekkel, szavalókórusokkal, színpaddal és színjátszással, hogy egy új Gyöngyösbokrétával örvendeztessék meg a várost, hanem, hogy megteremtsék a falu és népe mükedvelő, de művészi színpadát, amelyik a régi kocsmáros, ablakalatti kurjongatás és duhaj verekedés helyett a falusi és tanyai népi emberhez méltó szórakoztatásáról gondoskodik majdan. Parasztfiűságunk egyik céljának tekintik, hogy parasztságunkban felfokozza az öntudatos népi akaraterőt. Ezért a munkáért minden áldozatra, lemondásra kész, mert a munkásosztállyal szilárd, meginghatatlan egységbe forrva legerősebb támasza hazánknek és népuralmunknak. Parasztfiűságunk tudatában van annak, hogy nagy szükség van a kulturmunkára, az igazi ösnépművészet fellendítésére éppen itt nálunk, a mi vajdasági falvainkban, mert ebben az irányban eddig még nagyon kevés történt. A helyes útmutatás, irányítás sok új, eddig ismeretlen erőnek a felszabadítója lehet.

Az eddig elért sikerek mellett meg kell említenünk a hiányosságok-

kat is. Az eddigi eredmények még nem jelentik azt, hogy kultúrunka a falun és a tanyán megindult és most már minden nép simán fejlődik tovább. Még nagyon sok a tennivaló. A falun és a tanyán még nagyon sok szemet kell gondosan munka áldozatával látóvá, sok süket fület hallóvá tenni. Hiába szavalunk annak, aki azt nem tudja megérteni. A falu és a tanya egész ifjúságánál erőteljes propagandával kell tudósítani a szellemi éhséget. Hiszen emlékszünk még rá, hogy volt idő, amikor dobszóval fogták a verebet és erőszakkal sokaknál elhitették még azt is, hogy a fehér fekete. Hát akkor mi nem tudjuk megérteni, bebizonyítani, hogy a fehér fehér?! Nem elég csak meghirdetni a falusi vagy tanyai ifjúság között, hogy a népi Ifjúság szervezet mondjuk vasárnap írás-olvasási gyakorlatot rendez. Keressük fel az írni-olvasni nem tudókat és addig ne hagyjuk őket békébe, amíg nem hajlanak hívó szavunkra. Hiszen tudjuk, hogy az újult született gyermekeket is addig paskolják, amíg életre nem ébred.

Akadályok? Itt a panaszok tengere hangzana el, ha lehetne. Vádolunk mindent és mindenkit »Ha az ifjúság egész tömege akarná«, »Ha a gazdasági helyzet engedné«, »Ha több időnk lenne erre« és így tovább. Önmagunk, mindannyiunk megújítása nélkül nincs diadalmas élet. Viszont a cselekvő, önmagára tafált nép elhordja a hegyeket is, ha szükségét belátja és megérzi. Nem szabad elfelednünk, hogy a kulturális munkát a falun és a tanyán nem lehet életkorra vagy egy néprétegre korlátozni, hanem életünk és tevékenységünk egész vonalára kiterjed ez és a dolgozó nép közös munkája és kötelessége, melynek gyümölcsét később fogjuk valójában látni és érezni teljes egészében és nagyságában. Az eddigi eredmények alapján azonban máris leszögezhetjük, hogy a falu és a tanya ifjúsága a felszabadulás óta sokat fejlődött és nagy mértékben jutott előbbre. Nagy és egyetemes távlatokat és törekvéseket látunk létében átformálódott és újjáalakult parasztiifjúságunknál. Ezekről, ilyenekről eddig szinte csak álmodni mertünk és most azokban jelentkezik, akik valóban hivatottak ennek megvalósítására: a parasztiifjúságban. Sok mindent próbáltak már ezzel az ifjúsággal a múltban, ha érték is el részleges eredményeket, az mindig felülről diktált és hajszolt iram volt, ami éppen azért tiszavirág életű maradt. Talajtalan, légből épített erőszakos valami. Nagyon hosszú idő óta ez az első mozgalom, amely még a népfelszabadító harcok idején indult el és a szervezeti vezetés mellett a harcok folyamán nőtt ki s mire felcsúndunk és észrevesszük, már is mélyre ássa magának a medreket és magába harapja a távolabbi partokat. Ez az ő mozgalmuk, népi ifjúságunk mozgalma, lelkükből lelkedzett vadul érzett vágyaiknak, álmaiknak és igényeiknek ad kielégítést.

Parasztiifjúságunk hatalmas lendülettel megindult újjászületett munkájában élet és munkakedv fakad az elért sikerek nyomán. Akarattal és hittel táplált munkakedv, mely fenntartja a megújult otthonokat és ha kissé barnát is, de saját liszthől sütött kenyeret ad a falusi és városi lakosság szájába. Ennek a szellemnek hűséges fáklyavivői a parasztiifjúság mellett a falusi és tanyai fiatal népi tanítók. A falusi és tanyai népi tanítók, akik parasztiifjúságunk és általában összparasztságunk lelki és szellemi irányításának egyik részét végzik, a megindult munkát nem hagyhatják abba, hanem töretlen akarattal a népi szervezetekre támaszkodva kell, hogy tovább vigyék.

Ezen a munkának egyik legszükségesebb része a kis gyermekekkel, a pionirokkal való kapcsolat megteremtése. Erre kiválóan alkalmasak a mesedélutánok, melyeket a falun és a tanya központokban is meg-

lehet és meg kell valósítani. Itt nem iskolai alapismereteket adunk a gyermekeknek, azt megadja az iskola. Műveltségünk alapelemeit versekben, mesékben adjuk falusi gyermekeinknek. Ajánlatos — a lehetőségek szerint — külön könyvtárat létesíteni a gyermekek számára, mert szeretnek olvasni. A gyermekek által hazavitt könyvet a szülők is leggyakrabban elolvassák. Így, már ők is szolgálják a népi kultúrát, mert oda is eljutottak a könyvek, ahol fölöslegesnek vélték azelőtt.

Ebből az egy példából is láthatjuk, hogy parasztfiúságunknak a népi iskola mellett szüksége van egy, ezzel közös egységben álló szellemi továbbfejlesztésre, gondozásra, melyet a Népi Ifjúsági szervezeten keresztül lehet neki megadni. Mert hosszú az út és fáradságos, ami az elgondolástól a tervvé érésig és a terv megvalósításához vezet: hogy minden faluban és nagyobb tanyaközpontban kultúrotthonok legyenek. De már is, mint a szellemi közösség apró bástyái, állnak a falun és a tanyán a Népi Ifjúsági otthonok, ha ma még nagyon kezdetlegesek is, de helyettesítik a falusi kultúrotthonokat mindaddig, míg parasztfiúságunk nem emel népi kultúráját és művészetét teljesen kifejező és igényeit kielégítő kultúrházakat. Valami felemelő érzés van abban a tudatban, hogy a nagy pusztulás után, mikor városok, országrészek, történelmi múltra visszatekintő műemlékek semmisültek meg, akkor nálunk a falun és a tanyán parasztfiúságunk körében, alig két évvel a nagy világgégés után, ilyen lendületes építő, jövőt készítő munka folyik. A Népi Ifjúsági szervezetbe tömörült parasztfiúság tudatában van annak, hogy a munkásifjúsággal együtt az a hivatása, hogy népi értékeinket fejlessze és ápolja a falun. Ennek a nagy jelentőséggel bíró munkának szükségessége indította el a falu és tanya lelkes, önzetlen ifjúságát, mert érzi, hogy milyen értéket jelent a szellemi fejlődés és előrehaladás. Bennük és általuk termékenyül meg és talál magára a falusi dolgozó tömeg és épül, szélesedik a város és falu dolgozóinak szövetsége. Ennek legfőbb bizonyítéka a földjét versenyezve megművelő kisember és gabona feleslegét önként beadó kisparasztság.

Ha a falusi és tanyai népi parasztfiúságunk ilyen lendületű munkája akadálytalanul halad és mélyül el, tökéletesen megújul a falu és tanya arca. A házak képe, a falusi nép művészet, divatja, modora, tánca és a polgári társadalom gyatra, sokszor nevetséges majmolása helyett egy magvas, népi kultúra színei tükröződnek a termékeny és szabad róna felett.

A változás és előrelendülés, melyet parasztfiúságunknál tapasztalunk, nagy horderejű. A többi rétegeknél, főleg az értelmiségnél mutatkozott foztlások, szakadások és repedéseket az egészséges népi erőnek ezzel a gátszerű, robosztus, felgyüremlésével tömjük majd be. Parasztságunk, földmunkás ifjúságunk, az üzemek dolgozó ifjúságával, az értelmiségi ifjúsággal szoros szövetségben építi hazánk kultúrájának alapjait és sziklaszilárd várait.

Az eddig elért eredmények a falun és a tanyán a biztosíték arra nézve, hogy további nagy körültekintéssel és sok szeretettel sikerül egy erős kulturális és politikai alapra helyezett, városi testvéreivel minden viharban bátorsággal őrtálló, új parasztnemzedéket nevelni és kialakítani.

